EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.9.2024
COM(2024) 424 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci v roce 2024 podle článku 16 nařízení (EU) 2021/1229

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci v roce 2024 podle článku 16 nařízení (EU) 2021/1229

1. ÚVOD

V lednu 2020 Komise oznámila mechanismus pro spravedlivou transformaci jako součást investičního plánu Zelené dohody pro Evropu[1], aby bylo zajištěno, že žádný jednotlivec ani region nebude při transformaci na klimaticky neutrální ekonomiku opomenut. Mechanismus pro spravedlivou transformaci sestává ze tří pilířů: prvním pilířem je Fond pro spravedlivou transformaci, druhým pilířem je zvláštní režim pro spravedlivou transformaci v rámci Programu InvestEU a třetím pilířem je úvěrový nástroj pro veřejný sektor [2].

Tato výroční zpráva se zaměřuje na třetí pilíř a jejím cílem je poskytnout informace o dosavadním pokroku v provádění nástroje. Tato zpráva je kumulativní za celé období od zahájení provádění nástroje do 30. července 2024. Zbývající část roku 2024 bude vykázána v příští zprávě v souladu s povinností podávat zprávy týkající se úvěrového nástroje pro veřejný sektor (viz podrobnosti v bodě 1.2).

1.1 Právní a rozpočtový rámec úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci

Obecným cílem nástroje je řešit závažné sociální, hospodářské a environmentální problémy vyvstávající v souvislosti s přechodem na klimaticky neutrální hospodářství[3], a to ve prospěch území Unie určených v územních plánech spravedlivé územní transformace[4].

Specifickým cílem nástroje je zvýšit investice veřejného sektoru, které se zaměřují na rozvojové potřeby území určených v plánech spravedlivé územní transformace. Činí tak usnadněním financování projektů, které nevytvářejí dostatečné toky příjmů k pokrytí svých investičních nákladů, čímž předchází vytěsňování potenciální podpory a investic z jiných zdrojů. Podpora je k dispozici pro širokou škálu investic[5].

Nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor stanoví celkový maximální rozpočet Unie na podporu grantové složky nástroje ve výši 1,525 miliardy EUR (včetně technické a poradenské podpory). V únoru 2024 Evropský parlament vyslovil souhlas s revizí výdajových stropů ve víceletém finančním rámci v polovině období a Rada se na tomto návrhu Komise z června 2023 jednomyslně shodla. Dohoda o revizi víceletého finančního rámce v polovině období odráží význam vybavení rozpočtu EU prostředky nezbytnými k dalšímu plnění priorit pro Evropu a naše partnery, což bylo zdůrazněno v klíčových odvětvových návrzích. V této souvislosti bylo rozhodnuto o přesunu celkové částky 1,1 miliardy EUR ze složek přímého a nepřímého řízení SZP a fondů politiky soudržnosti. V důsledku toho byl rozpočet úvěrového nástroje pro veřejný sektor snížen o

---

1 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Investiční plán pro udržitelnou Evropu – Investiční plán Zelené dohody pro Evropu – COM(2020) 21 final, 14.1.2020.

2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1229 ze dne 14. července 2021 o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 274, 30.7.2021).

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021).

4 Jak je definováno v článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021).

5 Viz 6. bod odůvodnění nařízení (EU) 2021/1229.

150 milionů EUR. Po těchto přesunech činí maximální rozpočet, který je pro úvěrový nástroj pro veřejný sektor k dispozici, 1,375 miliardy EUR.

V rámci tohoto nástroje se kombinují půjčky poskytované Evropskou investiční bankou jako finančním partnerem s granty poskytovanými Unií na podporu projektů předložených subjekty veřejného sektoru. Evropská investiční banka (EIB) poskytne na úvěrovou složku nástroje zhruba 6–8 miliard EUR.

Kromě EIB Komise při provádění nástroje úzce spolupracuje s Evropskou výkonnou agenturou pro klima, infrastrukturu a životní prostředí (CINEA). Agentura CINEA je odpovědná za rozpočtové, právní, finanční a provozní aspekty provádění grantů, zatímco Komise zůstává plně odpovědná za veškeré politické aspekty.

1.2 Rozsah prováděcí zprávy za rok 2024

Podle čl. 16 odst. 3 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor *„do 31. října každého kalendářního roku počínaje rokem 2022 vyhotoví Komise zprávu o provádění nástroje. Tato zpráva poskytuje informace o míře provádění nástroje s ohledem na jeho cíle, podmínky a ukazatele výkonnosti.*“

Předchozí zprávy byly vydány 7. února 2023 a 21. listopadu 2023.

Tato zpráva obsahuje informace o i) výsledcích první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor za šest lhůt pro předkládání, včetně návrhů potenciálních projektů, ii) technické pomoci, iii) komunikaci, iv) dosaženém pokroku, včetně problémů a silných stránek nástroje, a v) dalším postupu.

2. PROVÁDĚNÍ NÁSTROJE

2.1 Výsledky první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor po šesti uzávěrkách pro předkládání

Od předchozí zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor uplynuly tři lhůty pro předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor. V těchto třech lhůtách bylo předloženo 29 návrhů, z nichž 13 bylo hodnotící komisí vybráno k financování. U některých z nich se čeká na schválení půjček[6] (viz tabulka 1). Podle poskytnutých informací představují předložené žádosti odhadovanou částku 123 milionů EUR ve formě grantů poskytnutých Komisí a odhadovanou částku 732 milionů EUR ve formě úvěrů poskytnutých EIB[7]. Komise vybrala k financování dva francouzské návrhy, které byly zařazeny na rezervní seznam z důvodu nedostatku zbývajících zdrojů ve francouzském státním rozpočtu. Rezervní seznam bude platný do konce první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor (konec prosince 2025), kdy budou zbývající finanční zdroje poskytnuty bez předem přidělených národních podílů. V zájmu zvýšení účinnosti byla výzva k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor dne 1. února 2024 změněna, aby bylo jasné, že projektové žádosti předložené členskými státy, u nichž byl vyčerpán vnitrostátní příděl, nebudou považovány za způsobilé[8]. Kromě toho bylo 10 návrhů nepřijatelných z důvodu neúplnosti, jeden návrh (Francie) byl nezpůsobilý, protože vnitrostátní příděl, v jehož rámci byl předložen, již byla vyčerpán (návrh byl předložen po výše

[6] Žadatelé žádají o úvěr EIB / finančního zprostředkovatele samostatně; proces žádosti o úvěr proto probíhá souběžně s žádostí o grant. Podpis grantové dohody je podmíněn schválením půjčky. Další podrobnosti naleznete ve výzvě k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu).

[7] Částka nezahrnuje návrhy zařazené na rezervní seznam.

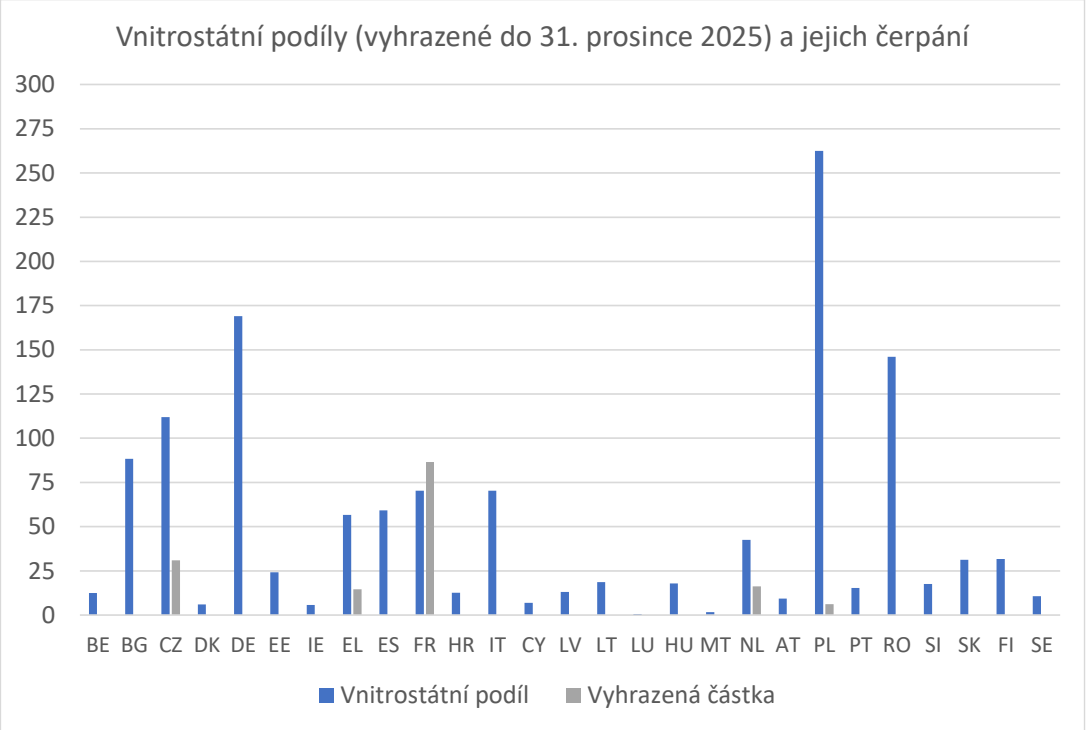
[8] Podrobnosti naleznete ve výzvě k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu).

uvedené změně výzvy k předkládání návrhů). Mimoto toho dva návrhy (Francie, Irsko) nebyly vybrány k financování, protože nesplnily kritéria pro udělení grantu, a jeden návrh, který byl vybrán k financování (Česko), byl předkladatelem projektu stažen z důvodu jiných dostupných zdrojů financování.

Od vyhlášení první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor 19. července 2022 bylo předloženo celkem 37 návrhů, z nichž 15 bylo hodnotící komisí vybráno k financování (u některých z nich se čeká na schválení úvěrů) a byly podepsány čtyři grantové dohody v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor (podrobněji viz bod 2.2). Podle informací uvedených v předložených žádostech představují návrhy odhadovanou částku 148 milionů EUR ve formě grantů poskytnutých Komisí a odhadovanou částku 863 milionů EUR ve formě úvěrů poskytnutých EIB[9].

Po uzávěrce předkládání návrhů byly některé vnitrostátní příděly zcela (Francie) nebo téměř (Švédsko) vyčerpány.

Obrázek 1 Vnitrostátní podíly (vyhrazené do 31. prosince 2025) a jejich čerpání prostřednictvím poskytnutých nebo posuzovaných grantů[10]

Tabulka 1 Přehled hodnocení návrhů obdržených na základě výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

	Počet předložených návrhů	**Počet přípustných a způsobilých návrhů**	**Počet návrhů vybraných Komisí k financování**	**Počet návrhů. které mají zajištěný úvěr u EIB nebo jejích zprostředkovatelů**	**Poznámky**
Uzávěrka předkládání	3	1 (CZ)	1 (CZ)	0	Žadatel CZ žádost stáhl a znovu ji podal 20. září 2023 (4. lhůta pro předkládání)

[9] Částka nezahrnuje návrhy zařazené na rezervní seznam.

[10] Vnitrostátní příděly představují hodnoty po revizi VFR na období 2021–2027.

návrhů 19. října 2022					
Uzávěrka předkládání návrhů 19. ledna 2023	1	0	0	0	–
Uzávěrka předkládání návrhů 19. dubna 2023	4	3 (EL, NL, SE)	2 (EL, SE)	2 (EL, SE)	Byly podepsány grantové dohody pro návrhy EL a SE. Provádění projektů probíhá. Návrh NL neuspěl v rámci 2 kritérií pro udělení grantu, byl však znovu předložen 20. září 2023 (4. lhůta pro předkládání).
Uzávěrka předkládání návrhů 20. září 2023	15	5 (CZ, FR, NL)	5 (CZ, FR, NL)	1 (FR)	Komise vybrala k financování návrhy CZ, dva FR návrhy a návrhy NL. EIB provádí jejich hloubkovou kontrolu. Byla podepsána grantová dohoda pro jeden návrh FR a provádění projektu probíhá.
Uzávěrka předkládání návrhů 19. ledna 2024	6	6 (CZ, FR, PL)	5 (CZ, FR, PL)	1 (CZ, PL)	Komise vybrala k financování dva návrhy CZ. Jeden návrh CZ byl předkladatelem projektu stažen z důvodu jiných dostupných zdrojů financování. U druhého projektu probíhá proces podpisu úvěru u finančního zprostředkovatele EIB. Komise vybrala k financování jeden návrh PL a s EIB byla podepsána smlouva o úvěru. Agentura CINEA připravuje grantovou dohodu. Komise vybrala k financování dva návrhy FR, které byly zařazeny na rezervní seznam z důvodu nedostatku zbývajících zdrojů ve státním rozpočtu FR. Jeden návrh FR nevyhověl v rámci dvou kritérií pro udělení grantu.
Uzávěrka předkládání návrhů 17. dubna 2024	8	7 (CZ,IE)	6 (CZ)	1 (CZ)	Komise vybrala k financování pět návrhů CZ a v současné době probíhá proces podpisu úvěrové smlouvy u

					finančního zprostředkovatele EIB. Komise vybrala k financování jeden návrh CZ a s EIB byla podepsána smlouva o úvěru. Agentura CINEA připravuje grantovou dohodu. Návrh IE nevyhověl v rámci 1. kritéria pro udělení grantu.

Návrhy projektů, které hodnotící komise úvěrového nástroje pro veřejný sektor dosud vybrala k financování, se týkají například energetické účinnosti, kultury, sociálního bydlení, infrastruktury veřejného zdraví a infrastruktury udržitelné mobility, dálkového vytápění a chlazení a obnovy a oživení měst. Pokud jde o typ požadované podpory, tři z návrhů projektů jsou rámcové úvěry, pět návrhů jsou samostatné projekty a dva požadují zprostředkovaný úvěr.

Tabulka 2 Návrhy projektů vybrané pro grantové financování

	Uzávěrka předkládání návrhů	**Region/území**	**Název návrhu projektu**	**Odvětví**	**Požadovaná výše grantu (v eurech)**	**Požadovaná výše úvěru (v eurech)**
FR	20. září 2023	Region Provence-Alpes-Côte d'Azur, Marseille	*Prodloužení tramvajové trati v jiho-severní Marseille, fáze 1*	udržitelná mobilita	15 000 000	100 000 000
FR	20. září 2023	Hauts de France (Nord Pas de Calais), Lille	*Mobilita MEL in GREEN*	udržitelná mobilita	31 500 000	210 000 000
NL	20. září 2023	Zuid-Limburg, Mijnwater	*Rozšířený plán Mijnwater fáze 1*	udržitelné dálkové vytápění a chlazení	13 500 000	90 000 000
CZ	19. ledna 2024	Ústecký kraj, Ústí nad Labem	*Veřejná doprava v Ústí nad Labem*	udržitelná mobilita, energetická účinnost	430 612	1 722 449
PL	19. ledna 2024	Slezsko, Dabrowa Gornicza	*Udržitelný rozvoj obce Dabrowa Gornicza*	energetická účinnost, udržitelná mobilita	2 784 793	11 139 173

CZ	17. dubna 2024	Ústecký kraj, Děčín	*EPC Děčín*	energetická účinnost, udržitelné hospodaření s vodou	391 843	1 567 370
CZ	17. dubna 2024	Ústecký kraj, Děčín	*Obnova historické části Podmokel – fáze D*	obnova měst, udržitelná mobilita, udržitelný cestovní ruch	581 624	2 326 498
CZ	17. dubna 2024	Ústecký kraj, Litvínov	*Výstavba nové plavecké haly ve volnočasovém areálu Koldům v Litvínově*	sociální infrastruktura	1 975 894	7 903 576
CZ	17. dubna 2024	Ústecký kraj, Ústí nad Labem	*Modernizace vybraných částí železniční infrastruktury v Ústeckém kraji*	udržitelná mobilita	2 348 773	9 395 092
CZ	17. dubna 2024	Ústecký kraj, Postoloprty	*Mírové náměstí Postoloprty*	udržitelný cestovní ruch, obnova měst	535 714	2 142 857
CZ	17. dubna 2024	Moravskoslezský kraj, Ostrava	*Studentské koleje – Ostravská univerzita – zvýšení kvality a rozšíření kapacity dostupného studentského bydlení*	vzdělávání, sociální infrastruktura	3 007 428	12 029 713

2.2 První projekty financované z úvěrového nástroje pro veřejný sektor

Tabulka 3 Přehled projektů s podepsanými grantovými dohodami v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor

Socioekonomická transformace Západní Makedonie[11]				
Region zapojený do spravedlivé transformace	**Uzávěrka předkládání návrhů**	**Popis projektu**	**Rozpočet**	**Doba trvání projektu**

[11] Tisková zpráva Socioekonomická transformace Západní Makedonie: Přechod k zelenější budoucnosti Západní Makedonie je prvním projektem podpořeným z úvěrového nástroje pro veřejný sektor Evropské unie – Evropská komise (europa.eu).

Západní Makedonie (EL)	19. dubna 2023	Jedná se o rámcový úvěr koordinovaný regionem Západní Makedonie. Sdružuje 15 projektů v šesti obcích (Argos Orestikou, Kozani, Kastoria, Florina, Eordaia a Grevena), které se týkají těchto odvětví: ▪ 8 – energetická účinnost ▪ 1 – silniční infrastruktura ▪ 2 – zdravotní péče ▪ 1 – kultura ▪ 1 – cestovní ruch **Očekávané úspory emisí:** 8 650 tun CO_2 ročně **Očekávaná energetická náročnost:** Průkaz energetické náročnosti (EPC) s hodnocením A; 60–97% úspora energie **Očekávaný počet vytvořených pracovních míst:** 200 pracovních míst.	**Celkové náklady:** 81 mil. EUR (100 %) **Úvěr EIB** 59 mil. EUR (72 %) **Grant v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor:** 15 mil. EUR (18 %) **Vlastní financování:** 8 mil. (10 %)	**Podpis grantové dohody: 23. října 2023** **Datum zahájení: 1. listopadu 2023** **Doba trvání: 36 měsíců**

Infrastruktura udržitelné mobility pro nízkoemisní a kvalitní služby (SMILES)[12]				
Region zapojený do spravedlivé transformace	**Uzávěrka předkládání návrhů**	**Popis projektu**	**Rozpočet**	**Doba trvání projektu**
Region Pays de la Loire (FR)	20. září 2023	Projekt sestává z udržitelné dopravní infrastruktury v Nantes dosažené prostřednictvím: ▪ modernizace a rekonstrukce 3 tramvajových tratí ▪ obnovy tramvajového vozového parku (46 nových vozidel) ▪ vybudování technického a provozního centra a multimodálního relačního / výměnného uzlu ▪ rozvoje 38 km cyklistických stezek Výsledky projektu zlepší výkonnost a kvalitu tramvajové sítě, rozvinou intermodalitu, diverzifikují nabídku veřejné dopravy a sníží přetížení silniční dopravy. **Očekávané úspory emisí:** 21 000 tun CO_2 ročně **Očekávaný počet vytvořených pracovních míst:** 106 pracovních míst **Očekávaný počet osob, kterých se projekt dotkne**: 672 420.	**Celkové náklady:** 388 mil. EUR (100 %) **Úvěr EIB:** 200 mil. EUR (52 %) **Grant v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor:** 30 mil. EUR (8 %) **Vlastní financování:** 158 mil. EUR (40 %)	**Podpis grantové dohody: 2. dubna 2024** **Datum zahájení: 1. května 2024** **Doba trvání: 60 měsíců**

Udržitelné a dostupné bydlení pro nový zelený průmysl a společnost (SHERIS)[13]				
Region zapojený do spravedlivé transformace	**Uzávěrka předkládání návrhů**	**Popis projektu**	**Rozpočet**	**Doba trvání projektu**

[12] Tisková zpráva SMILES: Zelená mobilita v Nantes získala díky podpoře EU nový impuls – Evropská komise (europa.eu).

[13] Udržitelné a cenově dostupné bydlení na podporu zeleného růstu ve Švédsku – Evropská komise (europa.eu)

Västerbotten (SE)	19. dubna 2023	Projekt řeší rostoucí potřebu bydlení v obci Skelleftea tím, že podpoří výstavbu 7 bytových komplexů s přibližně 750 energeticky úspornými a cenově dostupnými bytovými jednotkami. Program bydlení se zaměří především na příchozí pracovníky nové gigatovárny na baterie Northvolt a také na studenty, uprchlíky a osoby s nízkými příjmy nebo zvláštními potřebami. **Očekávaná energetická náročnost:** o 20 % vyšší než stavební normy ve Švédsku **Očekávaný počet vytvořených pracovních míst:** 1000 pracovních míst **Očekávaný počet osob, kterých se projekt dotkne**: 44 000.	**Celkové náklady:** > 142 mil. EUR **Úvěr EIB:** 71 mil. EUR (50 %) **Grant v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor:** 11 mil. EUR (8 %) **Vlastní financování:** 60 mil. EUR (42 %)	**Podpis grantové dohody: 5. dubna 2024** **Datum zahájení: 1. ledna 2023** **Doba trvání: 60 měsíců**
Koncertní sál v Ostravě[14]				
Region zapojený do spravedlivé transformace	**Uzávěrka předkládání návrhů**	**Popis projektu**	**Rozpočet**	**Doba trvání projektu**
Moravskoslezský kraj (CZ)	20. září 2023	Předmětem projektu je výstavba koncertního sálu v Ostravě s prvotřídní akustikou a kapacitou až 1300 míst. Tento projekt podpoří rozvoj kulturní infrastruktury a přispěje k oživení Ostravy, bývalého hornického města, které si stále udržuje tradiční výrobu oceli. Zřízení nového kulturního zařízení posílí atraktivitu města pro jeho obyvatele i návštěvníky a usnadní socioekonomickou transformaci regionu. **Očekávaná energetická náročnost:** EPC B **Obnovitelné zdroje energie, které budou v projektu použity**: přibližně 392 fotovoltaických panelů; 125 geotermálních vrtů **Očekávaný počet osob, kterých se projekt dotkne**: 151 200.	**Celkové náklady:** 116 mil. EUR **Úvěr EIB:** 84 mil. EUR (73 %) **Grant v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor:** 21 mil. EUR (18 %) **Vlastní financování:** 10,5 mil. EUR (9 %)	**Podpis grantové dohody: 16. července 2024** **Datum zahájení: 19. července 2024** **Doba trvání: 52 měsíců**

2.3 Návrhy potenciálních projektů

[14] Výstavba ostravské koncertní síně v Česku získala evropskou podporu ve výši 105 milionů eur - Evropská komise (europa.eu)

Na základě výměny informací s EIB a dalšími zúčastněnými stranami úvěrového nástroje pro veřejný sektor se připravují návrhy projektů nacházejících se v šesti členských státech, které by mohly být předloženy během příští výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor. Tyto potenciální návrhy projektů se týkají odvětví obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, infrastruktury veřejného zdraví a dalších oblastí, které jsou v souladu se schválenými plány spravedlivé územní transformace. Podle odhadů Komise by tyto návrhy projektů představovaly objem ve výši více než 100 milionů EUR v podobě grantů.

Kromě toho lze pozorovat poptávku po podpoře v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor v členských státech, které již vyčerpaly své vnitrostátní příděly. Návrhy těchto členských států lze předkládat po zahájení druhé výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor (tj. po 31. prosinci 2025).

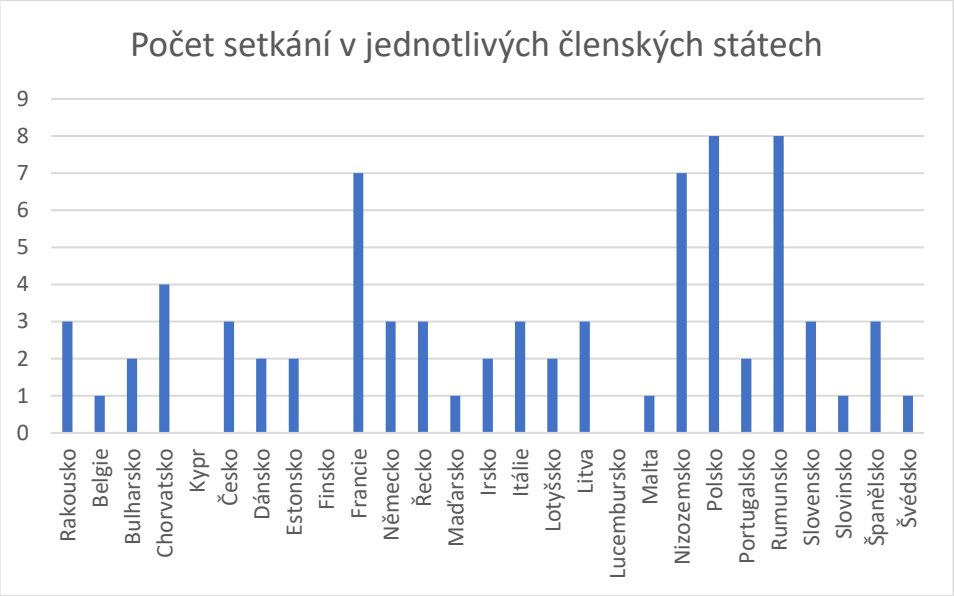
3. KOMUNIKAČNÍ ČINNOSTI

Komise za podpory agentury CINEA a EIB dále zvyšuje povědomí o tomto nástroji. Společné akce, které podnikly Komise, EIB a agentura CINEA v období od 1. září 2023 do 30. července 2024 vyústily v:

- 20 setkání s orgány veřejné správy na celostátní, regionální a místní úrovni.
- 3 setkání s národními podpůrnými bankami a institucemi.
- 4 setkání s interními (Pracovní skupina pro strukturální opatření a nejvzdálenější regiony) a externími (EKOS, Bankwatch) zúčastněnými stranami.
- prezentaci úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci 7 tematicky souvisejících akcí (prezentace, otázky a odpovědi, zvláštní stánky). Mimo jiné Evropský týden regionů a měst (10. října 2023), akce v rámci českého předsednictví Visegrádské skupiny „Od uhelných regionů k budoucnosti spravedlivé transformace“ v Ústí nad Labem (11. října 2023), Investiční fórum Paktu starostů a primátorů (25. října 2023), Ecomondo (7.–10. listopadu 2023), „koutek pro setkání u kávy“ při prezentaci úvěrového nástroje pro veřejný sektor na konferenci platformy pro spravedlivou transformaci (16.–17. dubna 2024), Zelený týden EU (29.–30. května 2024) a Evropský týden udržitelné energie (11.–13. června 2024).
- úvodní setkání k řeckému projektu v Západní Makedonii, které se uskutečnilo v Řecku (5.–7. března 2024), slavnostní podpis grantové dohody týkající se švédského projektu v Bruselu (10. dubna 2024) a slavnostní položení základního kamene pro ostravský koncertní sál v Česku (19. července 2024).
- 82 příspěvků, tiskových zpráv a dalších článků zveřejněných v různých zpravodajích a na různých tematicky souvisejících webových stránkách a v sociálních médiích.
- zveřejnění propagačních[15] a instruktážních[16] videí úvěrového nástroje pro veřejný sektor.
- zveřejnění 76 často kladených otázek na portálu EU Funding&Tenders.

[15] Úvěrový nástroj pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci (youtube.com)
[16] https://youtu.be/_bgPXkIKU04

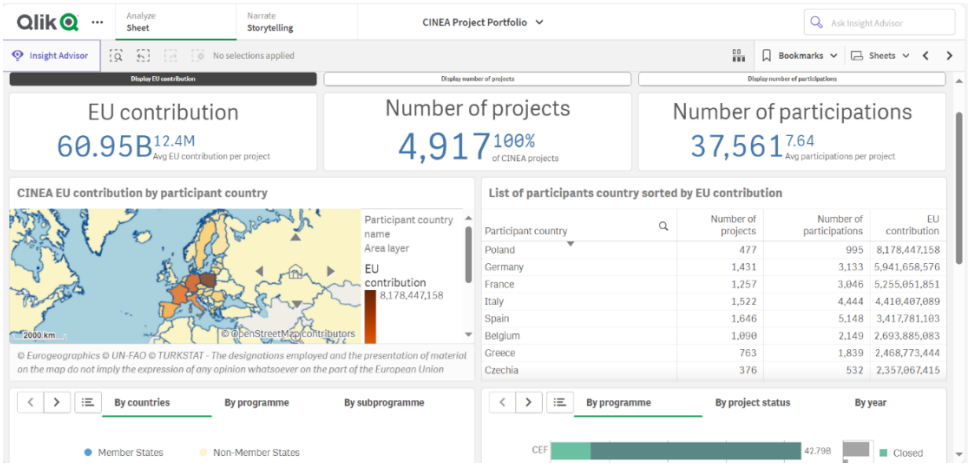
Obrázek 2 Akce v jednotlivých členských státech

Všechny členské státy byly osloveny a dostaly možnost využít informační schůzku týkající se úvěrového nástroje pro veřejný sektor[17]. Od začátku provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor bylo uspořádáno celkem 110 schůzek, z toho 66 s členskými státy a 36 s interními a externími zúčastněnými stranami; tento nástroj byl prezentován na 28 tematicky souvisejících akcích a bylo zveřejněno 161 příspěvků v sociálních médiích a články, včetně tiskových zpráv, v různých zpravodajích a na různých tematicky souvisejících webových stránkách a v sociálních médiích. Kromě toho byly vydány dvě brožury a zveřejněna čtyři videa.

Kromě toho agentura CINEA zveřejňuje online veřejný panel zahrnující všechny programy, které agentura spravuje, včetně úvěrového nástroje pro veřejný sektor[18]. Panel obsahuje aktuální informace o projektech podporovaných v jednotlivých programech, křížové odkazy mezi nimi a extrakci dat pro případné opětovné použití.

Obrázek 3 Veřejný online panel agentury CINEA s přehledem projektů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor

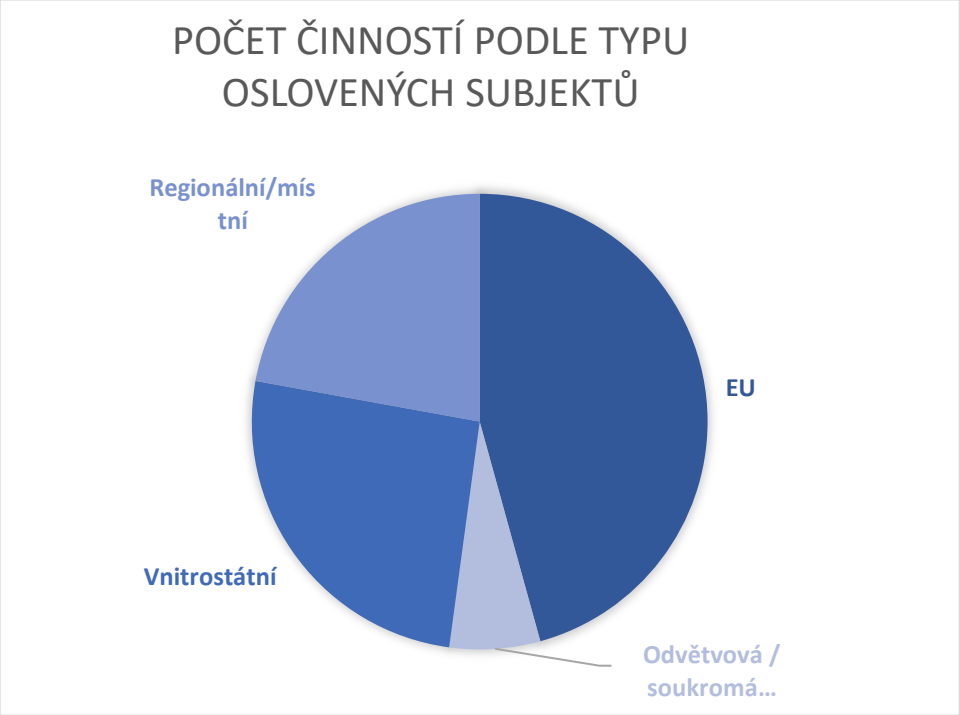
Vzhledem k tomu, že nástroj je k dispozici i soukromoprávním subjektům, které jsou pověřeny poskytováním veřejných služeb, oslovila Komise různé odvětvové organizace, mimo jiné subjekty

[17] Zástupci Kypru, Finska a Lucemburska neprojevili zájem o uspořádání tematických setkání.

[18] Portfolio projektů agentury CINEA – Úvod| Přehled – Qlik Sense (europa.eu)

z oblasti kultury, dálkového vytápění a chlazení, provozovatele distribučních soustav, zdravotnictví, vzdělávání, železniční dopravy, sociální infrastruktury a odpadového hospodářství. Celkem se uskutečnilo devět setkání s organizacemi jako E.DSO, Lifelong learning Platform, Euroheat&Power, Municipal Waste Europe, CER a EIM a členy Housing Europe.

Obrázek 4 Typ oslovených subjektů

4. DOSAŽENÝ POKROK A DALŠÍ POSTUP

4.1 Problémy

Po dvou letech od zveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor byla zaznamenána nízká míra využití vzhledem k tomu, že se její zahájení časově shodovalo s programováním jiných fondů (tj. Fondu pro spravedlivou transformaci, Evropského fondu pro regionální rozvoj[19], Fondu soudržnosti[20] nebo Nástroje pro oživení a odolnost[21]), které nabízely financování podobných projektů za atraktivnějších podmínek (vyšší podíl grantového financování na celkovém rozpočtu projektů). Kromě toho bylo uznáno, že provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor se může v jednotlivých členských státech značně lišit v závislosti na parametrech, jako je objem dostupných alternativních zdrojů financování na vnitrostátní úrovni, dostupnost zralých projektů, různá úroveň strategií spravedlivé transformace a rozdílný přístup k dluhovým nástrojům.

Většina překážek, s nimiž se nástroj potýká a které jsou podrobně popsány ve druhé výroční zprávě o provádění[22], přetrvává. To platí zejména pro členské státy s nejvyššími vnitrostátními příděly prostředků (Německo, Polsko, Rumunsko), kde nebyly předloženy žádné nebo téměř žádné projekty. Jako příčina pomalého zavádění v těchto členských státech byly identifikovány mimo jiné tyto faktory:

- Vnitrostátní příděly v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor se řídí nařízením o FST. V důsledku toho jsou členské státy s nejvyššími příděly v případě obou nástrojů totožné. Jejich pozornost je proto prioritně zaměřena na čerpání prostředků, které jsou k dispozici v rámci FST, vzhledem k omezenému času na čerpání prostředků z tohoto fondu[23]. Kromě toho FST nabízí vyšší podíl grantového financování na celkových rozpočtech projektů (Německo, Polsko, Rumunsko).

- Některé členské státy jsou také obvykle největšími příjemci financování z jiných fondů, a jejich schopnost provádět další zdroje je proto omezená (Polsko, Rumunsko).

- Atraktivnější a dostupnější financování z vnitrostátních zdrojů (Německo).

- Úroveň zadlužení malých příjemců ztěžuje využití dluhových nástrojů (Polsko) anebo vnitrostátní předpisy o veřejných půjčkách brání způsobilým příjemcům ve využívání půjček.

Podrobnější analýza a posouzení problémů, které se vyskytly během provádění nástroje, budou provedeny v rámci hodnocení v polovině období, které má být provedeno do června 2025 (viz bod 4.4).

---

19 Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) (europa.eu)

20 Fond soudržnosti (FS) (europa.eu)

21 Nástroj pro oživení a odolnost (europa.eu)

22 Pro podrobnější informace viz bod 4.1 druhé zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

23 Rozpočet fondu FST sestává ze zdrojů pocházejících z VFR a z evropského nástroje na podporu oživení, jinak též „NextGenerationEU“ (NGEU). V rámci přijatých programů fondu FST se zdroje z nástroje NGEU soustředí v rozpočtových závazcích pro roky 2022 a 2023, zatímco zdroje z VFR jsou rozloženy do let 2021 až 2027. V důsledku toho je 70 % rozpočtu fondu FST soustředěno do prvních dvou ročních tranší. Komise zruší přidělení prostředků na závazek u částek, které nebyly použity na předběžné financování nebo na které nebyla předložena žádost o platbu do 31. prosince třetího kalendářního roku následujícího po roce, v němž byly přijaty rozpočtové závazky – tzv. pravidlo „N+3“; více informací o fondu FST: Inforegio – Fond pro spravedlivou transformaci (europa.eu).

Jak je vysvětleno v bodě 1.1, úvěrový nástroj pro veřejný sektor byl zahrnut do revize VFR na období 2021–2027, což vedlo ke snížení rozpočtu dostupného v rámci tohoto nástroje. Podíly jednotlivých států v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor se vypočítávají poměrně k jeho celkovému rozpočtu, který je k dispozici pro granty, a byly proto rovněž revidovány směrem dolů. Revize urychlila čerpání některých vnitrostátních podílů, u nichž se zvýšila poptávka po úvěrovém nástroji pro veřejný sektor (Francie, Švédsko). V rámci projektů vybraných pro podporu z úvěrového nástroje pro veřejný sektor se žádalo v průměru o grant ve výši 9 milionů EUR. Extrapolací by se snížením rozpočtu úvěrového nástroje pro veřejný sektor o 150 milionů EUR snížil počet projektů, které by tento nástroj mohl podpořit, o 16 nebo 17.

4.2 Silné stránky

Navzdory těmto problémům se úvěrový nástroj pro veřejný sektor těšil značnému zájmu. To je zejména případ Francie, kde tento nástroj přispěl k pokrytí finančních potřeb, které nebyly podporovány z jiných programů financování EU. Kromě toho byl předložen vysoký počet návrhů Českou republikou, přičemž se stále očekává předložení dalších návrhů touto zemí. Možné důvody vysokého využití v České republice lze vysvětlit možností financovat menší investice prostřednictvím zprostředkovaného financování, kterou poskytuje dohoda podepsaná mezi EIB a českou Národní rozvojovou bankou, dostupností technické pomoci na podporu nástroje a také celkovou připraveností země na čerpání finančních prostředků z mechanismu pro spravedlivou transformaci. Další projekty předložili žadatelé z Řecka, Nizozemska, Irska, Polska a Švédska a stále se očekává předložení dalších projektů před ukončením stávající výzvy k předkládání návrhů v roce 2025.

V případě druhé výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor, která bude zahájena v roce 2026, se očekává, že míra využívání tohoto nástroje se bude nadále zvyšovat, neboť jiné zdroje financování nabízející lepší podmínky budou již přiděleny nebo vyčerpány a obeznámenost s tímto nástrojem se bude nadále zvyšovat. Zejména programy EU podporované z nástroje NextGenerationEU čelí specifickým časovým omezením. V rámci druhé výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor již navíc nebudou existovat omezení ve formě vnitrostátních podílů, tudíž i) členské státy, které vyčerpaly své vnitrostátní podíly nebo se očekává, že je vyčerpají do konce roku 2025, mohou tento nástroj nadále využívat, přičemž budou mít více času na plánování než v době, kdy byl tento nástroj spuštěn, ii) členské státy s nejnižšími vnitrostátními podíly budou mít nyní další motivaci k jeho využívání, neboť požadovaný grant již nebude omezen částkou stanovenou v rámci vnitrostátních podílů. Díky tomu bude úvěrový nástroj pro veřejný sektor lépe sloužit regionům s nejvyšší poptávkou a zralými projekty.

Po dvou letech od zahájení výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor se navíc potvrdilo, že grantová složka tohoto nástroje představuje jasnou pobídku pro využívání úvěrů EIB subjekty veřejného sektoru na podporu veřejných investic v regionech, které procházejí klimatickou transformací. Tento nástroj nabízí atraktivní úvěrové podmínky ve srovnání s nástroji, které jsou obvykle dostupné na trhu. To má velký význam pro překonání ekonomických omezení, která vyplynula z hospodářské krize vyvolané pandemií COVID-19 a z přetrvávajících ekonomických důsledků útočné války Ruska proti Ukrajině.

4.3 Opatření přijatá Komisí k řešení problémů

Pozitivní trend byl zaznamenán, pokud jde o informovanost potenciálních příjemců o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor. To dokládá jednak využívání nástroje a jeho rozvíjející se škála projektů, ale rovněž rostoucí počet předkladatelů projektů, kteří se na Komisi obracejí s konkrétními dotazy ohledně tohoto nástroje. Na podporu tohoto trendu vydala Komise další informační materiály a pokračovala v komunikační kampani na zvýšení povědomí.

Kromě toho Komise a EIB společně usilovaly o usnadnění dostupnosti úvěrového nástroje pro veřejný sektor pro menší příjemce a projekty, jakož i o větší počet zprostředkovaných úvěrů u národních podpůrných bank a institucí, a to revizí stávajících pravidel. Zaprvé byla na základě dohody mezi Komisí a EIB snížena minimální výše zprostředkovaného úvěru ze 3 milionů EUR na 1 milion EUR od září 2023[24]. Za druhé se očekává, že omezení obsažené ve správní dohodě týkající se zapojení národních podpůrných bank a institucí do provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor jakožto finančních zprostředkovatelů EIB bude zrušeno[25]. V souladu s tímto úsilím byly v rámci výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor předloženy první projekty spojené se zprostředkovanými úvěry za účasti české Národní rozvojové banky.

4.4 Přípravné práce na hodnocení úvěrového nástroje pro veřejný sektor v polovině období

Podle článku 17 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor musí Komise do 30. června 2025 provést průběžné hodnocení s cílem posoudit provádění nástroje a jeho schopnost dosáhnout cílů stanovených v článku 3 uvedeného nařízení.

Účelem hodnocení je vyvodit poznatky, které by mohly být využity ke zlepšení výkonnosti úvěrového nástroje pro veřejný sektor ve zbývajícím období jeho provádění. Hodnocení se bude týkat grantové složky nástroje ode dne, kdy nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor vstoupilo ve 27 členských státech v roce 2021 v platnost, až do získání nejnovějších dostupných informací.

V souvislosti s přípravou pracovního dokumentu útvarů Komise o průběžném hodnocení budou provedeny následující kroky, které budou sloužit jako základ:

i. hodnocení úvěrového nástroje pro veřejný sektor, které Komise provede interně;

ii. studie ke shromáždění faktických podkladů zaměřující se na otázky týkající se provádění, technické podpory, soudržností, synergií s ostatními unijními a vnitrostátními nástroji financování, přidané hodnoty EU a dalších témat.

Hodnocení bylo zahájeno počátkem roku 2024 a bude pokračovat po celou dobu přípravného období hodnocení. V dubnu 2024 podepsala Komise smlouvu o vypracování studie se společnostmi T33 srl a Prognos AG.

5. TECHNICKÁ POMOC

Poradenské služby EIB jsou k dispozici v rámci Poradenského centra InvestEU pro přípravu, vývoj a provádění způsobilých projektů[26]. Do konce července 2024 byla poskytnuta poradenská pomoc na podporu úvěrového nástroje pro veřejný sektor v Bulharsku, na Kypru, ve Francii, Rumunsku, Řecku, Španělsku a Švédsku[27].

Podpůrné služby byly vymezeny a přizpůsobeny s ohledem na specifické potřeby jednotlivých předkladatelů projektů a pohybovaly se od obecného poradenství při identifikaci vhodných projektů

[24] Viz změna výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor, která byla zavedena dne 25. září 2023.

[25] Komise a EIB připravují změnu správní dohody mezi oběma stranami.

[26] Pro podrobnější informace viz bod 2.1.4 první zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor a bod 2.2 druhé zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

[27] Některé poradenské činnosti na Kypru, v Řecku a ve Francii byly zahájeny ještě před zavedením úvěrového nástroje pro veřejný sektor, a byly proto financovány z jiných zdrojů, například Evropským centrem pro investiční poradenství (Řecko) a Poradenským centrem InvestEU v rámci jeho oblasti politiky týkající se udržitelné infrastruktury (Kypr a Francie).

přes podporu při přípravě investičních programů až po poradenství při přípravě projektů a podporu při podávání žádostí o granty v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor. Kromě toho se EIB zapojila do různých činností zaměřených na identifikaci a podporu projektů, které by mohly využít financování v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

Na základě těchto prvních zkušeností a s cílem podpořit potřebu vytvoření poptávky po podpoře z úvěrového nástroje pro veřejný sektor v budoucnu (viz bod 4.1) EIB předpokládá, že bude pokračovat v poradenské činnosti v pěti pracovních oblastech:

i. **Přímé poradenství** jednotlivým předkladatelům projektů, příjemcům samostatných investičních úvěrů, prostřednictvím širokého spektra poradenských služeb v přípravné fázi a ve fázi provádění, včetně pomoci s žádostmi o grant;

ii. **Podpora budování kapacit** pro nebankovní instituce, které obvykle působí jako agregátoři menších projektů, **s** cílem rozvíjet správní a provozní kapacitu pro efektivní prověřování, výběr, stanovení priorit, monitorování nebo jinou koordinaci řady dílčích projektů;

iii. **„Nepřímá“ poradenská podpora** konečným příjemcům zprostředkovaných nebo rámcových úvěrů prostřednictvím standardizovaných podpůrných balíčků zaměřených na zlepšení spolehlivosti návrhů a jejich souladu s platnými úvěrovými politikami;

iv. **Poradenství pro rozvoj trhu** na úrovni členských států **s** cílem zjistit potenciální poptávku po podpoře z úvěrového nástroje pro veřejný sektor a zjistit, zda jsou dostupné finanční produkty úvěrového nástroje pro veřejný sektor vhodné;

v. **Prověřování, stanovení rozsahu a šíření informací** s cílem propagovat využívání nástroje, identifikovat a upřednostňovat vhodné projekty a poskytovat obecné poradenství k žádostem o granty z úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

Doplňkově ke službám, které EIB nabízí prostřednictvím Poradenského centra InvestEU, poskytla Komise na žádost Česka, Řecka a Slovenska poradenské služby za účelem zvýšení povědomí o nástroji a identifikace a vypracování návrhů projektů. Technickou pomoc Česku poskytuje Komise a podpora Slovensku je poskytována v rámci Nástroje pro technickou podporu[28]. V rámci obou smluv je poskytována široká škála služeb, mimo jiné zvyšování povědomí, mobilizace potenciálních příjemců v regionech s plány spravedlivé územní transformace a prověřování projektových záměrů.

Řecko využívá širší podporu v rámci Nástroje pro technickou podporu pro provádění všech tří pilířů mechanismu pro spravedlivou transformaci. Kromě toho Řecko požádalo o podporu dostupnou v rámci programu JTP Groundwork[29] pro identifikaci projektů a následnou přípravu návrhů projektů, které mají být předloženy k financování v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor v regionu Peloponés.

Komise a EIB se podílejí na monitorování provádění poradenských zakázek, aby byla zajištěna jejich doplňkovost s jinými poradenskými činnostmi v přijímajících členských státech.

6. DALŠÍ POSTUP

Komise bude v koordinaci s agenturou CINEA a EIB dále zvyšovat povědomí o nástroji s cílem zajistit, aby potenciální žadatelé rozuměli jeho nabídce a byli schopni požádat o podporu.

28 Nástroj pro technickou podporu (europa.eu)
29 Inforegio – Fond pro spravedlivou transformaci (europa.eu)

Podrobnější informace o projektech podpořených z úvěrového nástroje pro veřejný sektor budou k dispozici zejména na veřejném informačním panelu agentury CINEA[30].

EIB bude na základě svého pověření v rámci Poradenského centra InvestEU i nadále provádět úvěrový nástroj pro veřejný sektor prostřednictvím identifikace a prověřování potenciálních projektů a poskytování poradenské podpory předkladatelům projektů a příslušným orgánům, jakož i prostřednictvím tematických setkání a akcí na celounijní, celostátní a regionální úrovni. Členské státy mohou rovněž nadále dostávat podporu na provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu.

Druhá výzva k předkládání návrhů bude zahájena v roce 2026 v souladu s nařízením o úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

A konečně Komise dokončí hodnocení úvěrového nástroje pro veřejný sektor v polovině období, které zašle Radě a Evropskému parlamentu do 30. června 2025.

7. ZÁVĚRY

Úvěrový nástroj pro veřejný sektor je nástroj, který se snaží zajistit, aby přechod ke klimaticky neutrálnímu hospodářství proběhl spravedlivým a sociálně udržitelným způsobem, s ohledem na klíčovou úlohu veřejného sektoru při řešení selhání trhu.

Díky široké škále odvětví, která může podporovat, jako je energetická účinnost, sociální a cenově dostupné bydlení a udržitelná mobilita, v kombinaci s výší dostupných finančních prostředků je relevantní pro dosažení cílů Unie v oblasti klimatu do roku 2030 a cíle klimatické neutrální Unie do roku 2050, přičemž je třeba zajistit, aby žádný jednotlivec ani region nebyl opomenut.

Od zahájení první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor uplynuly již dva roky a od té doby byl předkládán stále větší počet způsobilých návrhů projektů, přičemž další potenciální projekty se připravují. Průběžné hodnocení úvěrového nástroje pro veřejný sektor, které má být dokončeno do 30. června 2025, shromáždí údaje, které umožní vyvodit další závěry o stavu provádění nástroje.

Do 30. července 2024 vybrala hodnotící komise úvěrového nástroje pro veřejný sektor návrhy projektů, které představují odhadovanou částku grantu ve výši přibližně 148 milionů EUR a odhadovanou částku úvěru ve výši přibližně 863 milionů EUR, které poskytuje EIB. Byly podepsány čtyři grantové dohody a byla zahájeno provádění příslušných projektů.

[30] Qlik Sense (europa.eu)